

Verlof en ontslag

© FOTO: ARENDO SCHIPPER

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

Inhoud

P A G I N A

- 3** Inleiding
- 4** Verlof tijdens het verblijf in het psychiatrisch ziekenhuis
- 6** Ontslag na een vrijwillige opname
- 9** Ontslag na een gedwongen opname
- 10** Voorwaardelijk ontslag
- 11** Het ontslagverzoek
- 12** Zelfbinding en ontslag
- 13** Recht op nazorg
- 13** Meer informatie
- 15** Adressen

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: FELICE BUONADONNA

© FOTO: DENNIS WISE

Inleiding

Tegenwoordig zijn patiënten meestal korter in een psychiatrisch ziekenhuis dan vroeger. Meestal komt al vrij snel na uw opname ter sprake hoelang uw verblijf in het ziekenhuis ongeveer duurt.

Ook bespreekt de behandelaar met u of u weer teruggaat naar huis of bijvoorbeeld naar een beschermende woonvorm.

Voor veel mensen is de terugkeer naar het dagelijkse leven een grote overgang. Soms is het verstandig om eerst een paar keer met verlof thuis te komen. In deze brochure staat op welke manier u met verlof of ontslag kunt gaan.

Het is ook mogelijk dat u helemaal niet met ontslag wilt, maar dat uw behandelaar juist vindt dat u wel moet gaan. Dat heet 'gedwongen ontslag'. Ook over gedwongen ontslag leest u meer in deze brochure.

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: FELICE BILIONA DONNA

© FOTO: EDDY WESTVEER

Verloftijdens het verblijf in het psychiatrisch ziekenhuis

Als u er graag even tussenuit wilt, kunt u om verlof vragen. Dat kan ook als u nog niet aan voorwaardelijk of definitief ontslag toe bent.

Ik ben vrijwillig opgenomen. Kan ik met verlof gaan?

Als u vrijwillig bent opgenomen, bent u vrij om te gaan en staan waar u wilt. Men mag u niet tegenhouden als u Emergis wilt verlaten. Tegenhouden kan alleen als er een inbewaringstelling (IBS) is aangevraagd. Meer informatie over de IBS vindt u in de brochure *Gedwongen opname in Emergis*.

Als vrijwillig opgenomen patiënt mag u er dus best even tussenuit. Men verwacht wel dat u dit overlegt met uw behandelaar en dat u deelneemt aan therapieën. In het begin van de opname kan de behandelaar van u vragen om veel op de afdeling aanwezig te zijn, omdat men u intensief wil observeren. Op een gegeven moment kunt u voor een nacht of een weekend met verlof gaan. Als u langdurig bij Emergis verblijft, wilt u ook wel eens met vakantie. U moet daarvoor de gelegenheid krijgen, uiteraard in overleg met uw behandelaar.

Ik ben gedwongen opgenomen. Kan ik met verlof gaan?

Ja, als uw behandelaar of de geneesheer-directeur daarmee instemt. Bent u gedwongen opgenomen dan mag u het ziekenhuisterrein alleen verlaten als u daarvoor toestemming heeft.

U mag zich wel vrij over het ziekenhuisterrein bewegen. Wel moet u zich aan de huisregels houden. De vrijheid op het terrein kan worden beperkt, maar daar is een aparte beslissing voor nodig. Zie ook de brochure *Uw rechten als cliënt van Emergis*.

De geneesheerdirecteur beslist of u met verlof mag. Hij geeft toestemming voor verlof als het gevaar dat de aanleiding was voor de gedwongen opname, voldoende is geweken. U krijgt van hem een briefje mee waarin staat wanneer en voor hoe lang u verlof heeft. Aan het verlof kunnen voorwaarden zijn verbonden, bijvoorbeeld dat u elke dag uw medicijnen inneemt. Er bestaat kort verlof en lang verlof.

© FOTO: BEN STEELT

© FOTO: BEN STEELT

© FOTO: DENNIS WISE

1. **Kort verlof** duurt maximaal zestig uur per keer. Dat komt neer op twee en een halve dag achter elkaar en dat is voldoende om bijvoorbeeld een weekend naar huis te gaan. Kort verlof mag zo vaak als uw behandelaar verantwoord vindt. U kunt bij wijze van spreken elke dag kort verlof krijgen om een paar uur weg te gaan.
2. **Lang verlof** duurt langer dan zestig uur achter elkaar, maar niet langer dan twee weken per keer. Het kan tweemaal per jaar worden verleend. In twee weken lang verlof zou u met vakantie kunnen gaan.

Mag ik met verlof als ik een zelfbindingsmachtiging heb?

Ja. De geneesheerdirecteur kan verlof verlenen als hij het verantwoord vindt dat u tijdelijk buiten het ziekenhuis bent. Voor meer informatie zie de brochure *Uw rechtspositie bij zelfbinding*.

Kan verlof worden ingetrokken?

Ja, dat kan. De geneesheerdirecteur trekt het verlof in als er toch weer gevaar ontstaat. Bijvoorbeeld als u zonder toestemming met uw medicatie stopt. Zijn er voorwaarden aan het verlof gesteld en komt u deze niet na, dan kan de geneesheerdirecteur het verlof ook intrekken. Als het verlof wordt ingetrokken, komt u terug naar het ziekenhuis. Binnen vier dagen krijgt u een papier waarop staat waarom uw verlof is ingetrokken. Voordat de geneesheerdirecteur deze beslissing neemt, moet hij zich informeren over uw gezondheidstoestand. Bent u het niet eens met de intrekking van uw verlof, dan kunt u hierover het oordeel van de rechter vragen. Uw advocaat vertelt u hoe dat in zijn werk gaat en staat u bij in deze rechterlijke procedure. De bijstand van de advocaat kost u niets.

© FOTO: DENNIS WISE

© FOTO: SILCO SAMAN

© FOTO: FELICE BUONADONNA

Ontslag na een vrijwillige opname

Bent u vrijwillig opgenomen, dan zijn er drie manieren om met ontslag te gaan:

1. in overleg;
2. tegen advies;
3. gedwongen.

Ontslag in overleg

Als u en uw behandelaar allebei vinden dat het tijd is om de opname te beëindigen, is er sprake van ontslag in overleg. Er vindt een eindgesprek plaats tussen u en uw behandelaar. Wellicht krijgt u van hem enkele adviezen mee. Hij kan, als het nodig is nazorg voor u regelen, zoals dagbehandeling of extra begeleiding thuis. Als u dat wilt, kan hij een ontslagbrief naar uw huisarts sturen.

Ontslag tegen advies

Als u het ziekenhuis verlaat, terwijl uw behandelaar daar op tegen is, dan is er sprake van ontslag tegen advies.

Voorbeeld: u vindt dat u beter bent en dat behandeling niet meer nodig is, maar uw behandelaar wil dat u in de instelling blijft. U gaat toch met ontslag. Dan gaat u met ontslag tegen advies.

De behandelaar kan u vragen om een briefje te ondertekenen waarin staat dat u tegen advies vertrekt. U bent niet verplicht zo'n briefje te ondertekenen.

Kan men mij tegenhouden als ik tegen advies met ontslag wil?

Ja. Als de behandelaar vindt dat het onverantwoorde risico's met zich meebrengt als u naar huis gaat, kan hij een inbewaringstelling (IBS) aanvragen. Men kan u dan dwingen om in het ziekehuis te blijven. Over de IBS vindt u meer informatie in de brochure *Gedwongen opname in Emergis*.

Heb ik recht op nazorg als ik tegen advies met ontslag ga?

Zeker, net als bij een ontslag in overleg hebt u recht op nazorg bij ontslag tegen advies. Wat nazorg betekent staat op pagina 13. Als u dat wilt, krijgt u een eindgesprek met uw behandelaar en kan hij een ontslagbrief naar uw huisarts sturen.

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

Gedwongen ontslag

Een ontslag tegen uw wil, heet een gedwongen ontslag. Uw behandelaar vindt bijvoorbeeld dat u al naar huis kunt, maar u bent het daar niet mee eens. In de volgende situaties mag Emergis u met gedwongen ontslag sturen:

1. Als de indicatie of reden voor de opname is vervallen.
2. Als u de behandeling weigert. De behandelaar moet dan wel eerst kijken of er andere mogelijkheden zijn om u te behandelen. Zijn die er niet of weigert u die alternatieven, dan kunt u alsnog gedwongen ontslagen worden.

Soms wordt er met u afgesproken dat u zich aan bepaalde voorwaarden moet houden omdat alleen zo de behandeling zin heeft. Als u zich dan niet aan die voorwaarden houdt en er zijn geen andere mogelijkheden voor behandeling, dan kunt u gedwongen worden ontslagen.

3. Als u de huisregels ernstig overtreedt. Huisregels zijn er op elke afdeling. Ze gelden voor alle patiënten. Huisregels zijn er om de ordelijke gang van zaken in het ziekenhuis te regelen. In de huisregels staan bijvoorbeeld de etenstijden en de slaaptijden. Meestal staat in de huisregels ook op welke tijden u bezoek kunt ontvangen. Het overtreden van huisregels voor de eerste keer leidt doorgaans niet tot een gedwongen ontslag. Er volgt eerst een gesprek. Overtreedt u de huisregels opnieuw, dan kan ontslag volgen. Het moet dan wel om een ernstige overtreding gaan. Ook moet duidelijk zijn dat het niet mogelijk is om een minder ingrijpende maatregel te treffen, bijvoorbeeld een overplaatsing naar een andere afdeling.

© FOTO: FELICE BUONADONNA

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: DENNIS WISSE

Wanneer mag ik niet gedwongen worden ontslagen?

Wanneer u al jaren in Emergis woont, is een gedwongen ontslag vrijwel ondenkbaar. U bent waarschijnlijk volledig aangewezen op de zorg van Emergis. Overplaatsing naar een andere afdeling of een andere instelling ligt dan meer voor de hand.

De behandelaar mag u met gedwongen ontslag sturen als u de huisregels overtreedt of als u behandeling weigert. Toch kan het voorkomen dat u niet met gedwongen ontslag gestuurd mag worden. Dit kan bijvoorbeeld als u door u ziekte uw gedrag niet kunt veranderen en uw gedrag voortkomt uit uw psychische stoornis. De behandelaar moet dan alternatieven zoeken.

Voorbeeld: u bent opgenomen omdat u in een psychotische toestand verkeert. U hoort stemmen. Die houden u 's nachts uit de slaap en onder invloed van de stemmen schreeuwt u, bent u dreigend en bonkt u op de muren van de kamer. De medepatiënten worden bang van u en ze kunnen niet meer slapen. Dan zijn er bepaalde maatregelen mogelijk, zoals een overplaatsing, maar een gedwongen ontslag is niet gerechtvaardigd.

Mag ik op staande voet worden ontslagen?

In principe is een ontslag op staande voet uitgesloten, tenzij er sprake is van een onhoudbare situatie. U hebt het recht om u op het ontslag voor te bereiden.

Kan ik bezwaar maken tegen een gedwongen ontslag?

Ja. U kunt tegen uw behandelaar zeggen dat u het niet eens bent met het gedwongen ontslag. U kunt ook bij de geneesheerdirecteur van Emergis bezwaar maken tegen het gedwongen ontslag. U kunt uw behandelaar dan vragen of u in het ziekenhuis mag blijven tot de geneesheerdirecteur een beslissing heeft genomen. Ook kunt u een klacht indienen bij de klachtencommissie. Over het indienen van klachten leest u meer in de brochure *Klachten, over behandeling en verblijf*. De patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) kan u helpen bij het maken van bezwaar tegen het gedwongen ontslag. Achterin deze brochure staat hoe u een PVP kunt bereiken.

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: DENNIS WISSE

© FOTO: EDDY WESTWEER

Ontslag na een gedwongen opname

Bent u gedwongen opgenomen, dan wilt u waarschijnlijk zelf graag met ontslag. Hieronder staat hoe en wanneer dat mogelijk is. Over de gedwongen opname zelf leest u meer in de brochure *Gedwongen opname in Emergis*.

Wanneer moet de geneesheerdirecteur ontslag verlenen?

De geneesheerdirecteur van het psychiatrisch ziekenhuis is in bepaalde gevallen verplicht ontslag te verlenen. Hij moet dat doen:

1. Zodra hij vindt dat u niet meer lijdt aan een psychische stoornis;
2. Zodra hij vindt dat er geen sprake meer is van gevaar of vindt dat het gevaar ook buiten Emergis kan worden afgewend;
3. Zodra de geldigheidsduur van de rechterlijke maatregel IBS of RM is verstreken en er geen nieuwe is aangevraagd;
4. Zodra de rechter uw ontslagverzoek heeft beoordeeld en bepaald heeft dat de IBS of RM opgeheven moet worden. Meer informatie over het zelf indienen van een ontslagverzoek staat op pagina 11;
5. Als er wel een nieuwe maatregel IBS of RM is aangevraagd, maar de rechter die maatregel afwijst.

Als de RM of IBS is opgeheven, hoeft u niet altijd Emergis te verlaten. U kunt, als uw behandelaar dat goed vindt, in Emergis blijven voor behandeling, maar dan op vrijwillige basis.

Termijnen

Het kan gebeuren dat de IBS of RM niet meer geldig is, maar dat u het ziekenhuis toch niet mag verlaten. Als er voor het verstrijken van de IBS of RM een vordering is ingesteld bij de rechter, dan mag de geneesheerdirecteur u in het ziekenhuis houden tot de rechter een beslissing heeft genomen.

In de brochure *Gedwongen opname in Emergis* leest u aan welke termijnen de officier van justitie en de rechter zich moeten houden. Als u denkt dat er termijnen overschreden worden, overleg dan eerst met uw advocaat of anders met de patiëntenvertrouwenspersoon.

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: FELICE BUONADONNA

Voorwaardelijk ontslag

Als u gedwongen bent opgenomen met een IBS of een RM is een voorwaardelijk ontslag ook mogelijk. U mag dan onder bepaalde voorwaarden naar huis. Zo'n voorwaarde is bijvoorbeeld dat u wekelijks een gesprek heeft met een hulpverlener of dat u dagelijks uw medicatie komt ophalen.

De geneesheerdirecteur kan u voorwaardelijk ontslag verlenen als het gevaar dat aanleiding was voor de gedwongen opname, voldoende is verminderd. U krijgt een verklaring van de geneesheerdirecteur waarin staat dat u voorwaardelijk ontslag hebt. U kunt ook zelf de geneesheerdirecteur om voorwaardelijk ontslag vragen. In hoofdstuk 6 staat hoe u dat kunt doen.

Kan voorwaardelijk ontslag worden ingetrokken?

Ja, dat kan. Ontstaat er toch weer gevaar of houdt u zich niet aan de voorwaarden, dan kan de geneesheerdirecteur het voorwaardelijk ontslag intrekken. U wordt dan, als het gevaar niet buiten de instelling kan worden afgewend, opnieuw gedwongen opgenomen. Voordat de geneesheerdirecteur de beslissingen neemt, moet hij zich goed laten informeren over uw gezondheidstoestand. Binnen vier dagen krijgt u op schrift waarom het ontslag is ingetrokken. Bent u het er niet mee eens dat uw voorwaardelijk ontslag is ingetrokken, dan kunt u de rechter vragen daar een oordeel over te geven. Aan uw advocaat kunt u vragen hoe dat moet. Hij zal u ook bijstaan in de procedure. De bijstand van de advocaat is gratis.

© FOTO: FELICE BUONADONNA

© FOTO: FELICE BUONADONNA

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

Het ontslagverzoek

Wilt u ontslag of voorwaardelijk ontslag aanvragen, dan schrijft u een brief aan de geneesheerdirecteur van Emergis. U schrijft daarin bijvoorbeeld dat u vindt dat er geen sprake meer is van een psychische stoornis en/of gevaar. De PVP kan u helpen bij het opstellen van een ontslagverzoek.

De geneesheerdirecteur bekijkt bij de beoordeling van uw verzoek of er nog sprake is van gevaar en of dat gevaar voortkomt uit de psychische stoornis. Ook kijkt hij of het verblijf in Emergis nog nodig is.

Binnen twee weken nadat de geneesheerdirecteur uw brief ontvangen heeft, krijgt u van hem een brief waarin staat waarom u wel of geen ontslag of voorwaardelijk ontslag krijgt.

Wat moet ik doen als de geneesheerdirecteur mij geen ontslag of voorwaardelijk ontslag verleent?

Wijst de geneesheerdirecteur uw verzoek af of reageert hij niet binnen twee weken, dan kunt u uw verzoek naar de officier van justitie sturen. Uw advocaat kan u daarbij helpen. De PVP kan u helpen bij het vinden van een advocaat.

Wat doet de officier van justitie met mijn ontslagverzoek?

De officier van justitie stuurt uw ontslagverzoek meestal zo snel mogelijk door naar de rechter. Heeft u de laatste vier maanden al een ontslagverzoek ingediend? Is dat afgewezen en is uw situatie sindsdien niet veranderd, dan legt hij het verzoek niet opnieuw aan de rechter voor.

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

Zelfbinding en ontslag

Wat doet de rechter met het ontslagverzoek?

De rechter luistert naar u, uw advocaat en uw behandelaar. U kunt de rechter ook vragen om bepaalde deskundigen te vragen om informatie. Als de rechter uw verzoek van de officier heeft ontvangen, heeft hij maximaal drie weken de tijd om een beslissing te nemen.

Voordat de rechter een beslissing neemt, stelt hij zichzelf de volgende vragen:

1. Is er nog sprake van gevaar?
2. Komt het gevaar voort uit de psychische stoornis?
3. Is het verblijf in Emergis nog noodzakelijk?

Is het antwoord op alle vragen ja, dan blijft de IBS of RM bestaan. Als de rechter één of meer vragen beantwoordt met nee, dan moet Emergis u ontslag verlenen.

Wanneer is er sprake van voorwaardelijk ontslag? Het gevaar is zo ver verminderd dat u Emergis mag verlaten maar u moet zich wel aan een aantal voorwaarden houden.

Bent u opgenomen met een zelfbindingsmachtiging dan kan de geneesheerdirecteur u ontslag verlenen als hij vindt dat u weer wilsbekwaam bent. De geneesheerdirecteur kan u ook ontslag verlenen als de machtiging is afgelopen en er geen IBS of RM is aangevraagd. De geneesheerdirecteur mag u niet met voorwaardelijk ontslag sturen als u een zelfbindingsmachtiging hebt. Ook geldt de hierboven beschreven procedure voor het indienen van een ontslagverzoek niet voor mensen met een zelfbindingsmachtiging. Voor meer informatie zie de brochure *Uw rechtspositie bij zelfbinding*.

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

Recht op nazorg

U hebt recht op nazorg, ongeacht de reden van uw vertrek uit Emergis. U hebt dus ook recht op nazorg wanneer u tegen advies of gedwongen met ontslag gaat. Het gaat hierbij om nazorg op een aantal gebieden, namelijk financiële middelen (geld), onderdak, behandeling en begeleiding. Samen met uw behandelaar kunt u in gesprek gaan over waar u kunt wonen na uw ontslag, hoe u aan geld komt en welke psychische zorg u nog kunt krijgen.

Hoeveel inspanning tot nazorg Emergis moet bieden verschilt per situatie. Het hangt onder andere af van hoelang u in Emergis was opgenomen en de termijn waarbinnen u met ontslag moet. Emergis moet u in ieder geval wijzen op de mogelijkheden voor nazorg, onderdak en financiën.

Meer informatie

Hebt u na het lezen van de brochure nog vragen over verlof en ontslag uit Emergis dan kunt u uw behandelaar om informatie vragen. Ook de patiëntenvertrouwenspersoon kan u informatie en advies geven.

Hoe vind ik een patiëntenvertrouwenspersoon?

Informatie over de patiëntenvertrouwenspersoon kunt u vragen aan uw behandelaar. Op de afdelingen van de instelling hangen posters met het telefoonnummer en e-mailadres van de PVP. U kunt ook de receptie van de instelling bellen en vragen u door te verbinden met de PVP.

U kunt ook bellen of mailen met de landelijke helpdesk van de Stichting PVP. Voor adressen zie achterin deze brochure.

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

© FOTO: EDDY WESTVEER

Adressen

Raad van Bestuur Emergis

Postbus 253
4460 AR Goes

Klachtencommissie

Postbus 253
4460 AR Goes
telefoon 0113 26 72 36
klachtencommissie@emergis.nl

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Postbus 2680
2500 GR Utrecht
IGZ Loket
telefoon 088 120 50 00 (lokaal tarief)
meldpunt@igz.nl

Officier van Justitie

Postbus 90112
4800 RA Breda

Rechtbank Middelburg

Postbus 5015
4330 KA Middelburg

Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon

GGZ (PVP)

Maliebaan 87
3581 CG Utrecht
landelijke helpdesk: 0900 444 888
helpdesk@pvp.nl

COLOFON

Een uitgave van **Emergis, centrum voor geestelijke gezondheidszorg**, dienst communicatie
Postbus 253, 4460 AR Goes – telefoon 0113 26 70 00 – emergis@emergis.nl – www.emergis.nl

Vormgeving De Fabriek CCC, Amsterdam

Fotografie Alle foto's in deze brochure zijn afkomstig van de beeldbank www.laatzeelandzien.nl.

december 2012

*Samen werken
aan een goede
geestelijke gezondheid
van alle mensen
in Zeeland*

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

© FOTO: WILLEM WOZNITZA

